

AMBITIENOTA

Beroepsvereniging Vlaamse Gebarentaaltolken (BVGT):

De toekomst van tolken VGT in Vlaanderen

VZW BVGT

Beroepsvereniging Vlaamse Gebarentaal Tolken

Ondernemingsnummer: 473893005

Contactpersoon: Eline Devoldere - voorzitter BVGT

Mail: voorzitterbvg@gmail.com

bvgtolken@gmail.com

1. INLEIDING:

Het beroep 'Tolk Gebarentaal' bestaat al sinds de jaren '80. Doorheen de jaren is niet enkel de benaming, maar eveneens de inhoud van het beroep enorm geëvolueerd en geprofessionaliseerd: van "helpers" van dove mensen naar taalprofessionals die betaald worden voor het werk dat ze verrichten. Tegenwoordig zorgen tolken Vlaamse Gebarentaal er dagelijks voor dat de communicatie tussen horende en dove mensen vlot kan verlopen. Zo kunnen dove personen participeren in de maatschappij in domeinen zoals onderwijs, werk en welzijn.

Sinds eind jaren '80 verenigen tolken Vlaamse Gebarentaal zich in een beroepsvereniging met als doel het beroep verder te kunnen professionaliseren. De BVGT, Beroepsvereniging Vlaamse Gebarentaaltolken, bestaat in zijn huidige vorm sinds 2009. Wij streven naar een kwalitatieve, professionele en efficiënte uitoefening van ons beroep. Daarvoor werken en overleggen wij samen met verschillende partners en overheden.

BVGT wil werken aan die verdere professionalisering. Met deze ambitienota willen we de situatie van de werkomstandigheden van tolken Vlaamse Gebarentaal in Vlaanderen schetsen en een aantal pijnpunten op tafel leggen. Daarna gaan we over tot enkele actiepunten en aanbevelingen.

2. KNELPUNTEN VAN HET BEROEP TOLKEN VGT

1. TOLKENTEKORT

Het steeds toenemende tekort aan beschikbare (voltijdse) tolken Vlaamse Gebarentaal is al langer een belangrijk knelpunt. Er zijn in Vlaanderen heel wat mensen die een diploma 'tolk Vlaamse Gebarentaal' bezitten. Toch zijn er maar weinigen die dit beroep uitoefenen (+-180)¹. Bovendien tolken de meeste huidige tolken Vlaamse Gebarentaal enkel in bijberoep. Hierdoor zijn ze vaak enkel na de werkuren van hun andere job, in het weekend of in de vakanties beschikbaar. Het aantal tolken in hoofdberoep, die meer uren kunnen presteren en zich flexibeler vrij kunnen maken, is relatief klein (+-40 tolken die meer dan 700 u per jaar presteren). De reden waarom weinigen vandaag de overstap durven maken, is vanwege de grote financiële onzekerheid en vooral het slechte statuut.

---

¹ Zie jaaroverzicht van 2017 van het CAB - www.cabvlaanderen.be

Als we meer tolken kunnen aanmoedigen om de stap te zetten naar tolken in hoofdberoep, dan zou het tolkentakort aanzienlijk verminderd kunnen worden. Om dit te verwezenlijken zijn er echter structurele maatregelen en veranderingen nodig wat het statuut en de verloning van de tolken VGT betreft.

Anderzijds stellen we vast dat elk jaar meer dove personen hun verkregen aantal tolkuren in de verschillende domeinen (welzijn (L-uren), werk (A-uren en S-uren) en onderwijs (O-uren)) effectief gebruiken². Ze gaan actiever op zoek naar een tolk VGT om in te schakelen in diverse situaties. Bovendien maken de verschillende overheden de laatste jaren ook meer budget en tolkuren vrij voor dove personen in Vlaanderen. Dit zijn allemaal positieve evoluties, maar het geeft dove personen in Vlaanderen ook een vals gevoel van toegankelijkheid. Er is immers een grotere vraag naar tolken VGT, maar het aantal beschikbare tolken om aan deze vraag te kunnen voldoen is ontoereikend.

2. VERLONING VAN TOLKEN VGT

UURLOON VAN DE SUBSIDIËRENDE OVERHEDEN

Sinds januari 2018 krijgt een tolk VGT een bruto-uurloon van € 37,61 per begonnen tolkuur voor alle gesubsidieerde uren van de overheden Welzijn, Werk en Onderwijs. Voorbereidingstijd en reistijd worden niet vergoed. Voor avondwerk, weekendwerk en feestdagen wordt geen speciaal tarief gehanteerd. Hetzelfde geldt voor erg specifieke en/of zware opdrachten. Voor tolken die voornamelijk/enkel binnen het domein onderwijs aan de slag zijn, betekent dit slechts 30 lesweken. Zij moeten in die periode proberen een loon voor een heel jaar te vergaren om zo de schoolvakanties te overbruggen. Bovendien zijn er tijdens de schoolvakanties ook in de andere sectoren veel minder tolkaanvragen.

Ongeacht hun diploma krijgen alle tolken VGT dezelfde vergoeding. Dat wil zeggen dat zij die een voltijdse vijfjarige master- en postgraduaatopleiding aan de KU Leuven achter de rug hebben, hetzelfde loon verdienen als zij die een driejarige deeltijdse opleiding volgden in aan de CVO's van Crescendo Mechelen of VSPW Gent.

Als je de verloning van tolken VGT vergelijkt met die van tolken en vertalers voor gesproken talen of met die van gerechtsvertalers en -tolken³ is er een enorm verschil. Ook als we gaan kijken in buurlanden stellen we vast dat collega's gebarentaaltolken een beter(e) verloning en statuut hebben. Zelfs in eigen land zien we dit verschil opduiken: onze Waalse collega's verdienen bijna het dubbele⁴, hoewel er pas sinds 2014 tolkenopleidingen georganiseerd worden voor tolken Frans-Belgische Gebarentaal (LSFB).

² Stijging van +/- 6% voor L-uren, +7% voor A-uren en +2% voor O-uren.

Zie jaaroverzicht 2017 CAB.

³ Tarieven zie:

http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2016122206&table_name=wet

⁴ Tarieven zie: <http://www.sisw.be/tarifs.php>

Als tolk VGT ben je genoodzaakt het statuut van zelfstandige aan te nemen, wat normaal gezien betekent dat je bepaalde rechten en mogelijkheden hebt (o.a. eigen tarief bepalen). Maar aangezien het grootste aantal uren dat tolken VGT presteren gesubsidieerd zijn door de overheid worden tolken VGT volgens een vast tarief uitbetaald. Zij kunnen dus amper hun eigen tarief bepalen, maar moeten wel alle plichten van een zelfstandige naleven.

Een zelfstandige moet een inkomen kunnen verwerven dat hem/haar in staat stelt om voor een aanvullend pensioen te zorgen en de nodige verzekeringen tegen loonverlies te nemen bij ongeval of ziekte. De eisen, de verantwoordelijkheid en de belasting (zowel fysiek als psychologisch van aard) van het tolken staan niet in verhouding tot het loon.

KILOMETERVERGOEDING

Sinds enkele jaren nemen alle subsidiërende overheden de reiskosten van de tolken VGT voor hun rekening. Deze kilometervergoeding ligt al jarenlang bevroren op € 0,25 per km en wordt niet geïndexeerd. Andere overheidsinstanties (en privébedrijven) keren vandaag vergoedingen uit tussen € 0,34 tot € 0,36. Na aftrek van belastingen houdt een tolk VGT nog maximum € 0,15 over van de oorspronkelijke € 0,25. Doordat deze kilometervergoeding door het CAB wordt uitbetaald, moet dit bedrag volgens het ministerie van Financiën bijgeteld worden bij de andere inkomsten. Het wordt daarom niet als een onkostenvergoeding beschouwd. Hierbij wordt dus geen rekening gehouden met de afbetaling en het onderhoud van de auto en de stijgende diesel- en benzineprijzen.

Bovendien wordt de reistijd niet vergoed. Dit is in deze tijd van vele files een doorn in het oog van zowel de tolkgebruikers als de tolken. Zo willen tolken niet naar de moeilijkere bereikbare plaatsen rijden, omdat ze dan langer onderweg zijn dan dat ze aan het werken zijn (met loonverlies tot gevolg). Mocht hier een compensatie tegenover staan, dan is een daling in de onopgeloste aangevraagde uren zeer waarschijnlijk.

3. WERKBELASTING EN KWALITEIT

Het beroep van tolken VGT is zowel fysiek als mentaal zwaar. Er wordt simultaan getolkt van het Nederlands (of een andere gesproken taal) naar de Vlaamse Gebarentaal en omgekeerd. Het vergt veel concentratie om de boodschap correct en volledig te tolken. Bovendien kan er voor lange/zware opdrachten vaak geen duotolk gevonden worden vanwege het beperkt aantal beschikbare uren van de dove persoon en/of het tolkentekort. Om blijvende kwaliteit te kunnen garanderen, moeten tolken hun effectief gepresteerde uren zo efficiënt mogelijk inplannen.

Doordat ze enkel loon voor deze effectief gepresteerde uren krijgen (geen loon voor voorbereidingstijd, geen reistijdvergoeding, geen administratieve tijd,...) zijn er heel wat tolken die zich financieel genoodzaakt voelen om meer uren te presteren dan wenselijk is. Dit boet in aan kwaliteit.

Wetenschappelijk onderzoek toonde aan dat 20u per week effectief tolken als een voltijdse betrekking wordt beschouwd. Een kleine berekening leert ons echter dat weinigen in een kwalitatieve levensstandaard kunnen voorzien met de huidige verloning. Dit resulteert bijgevolg steeds vaker in fysieke en psychologische klachten (oververmoeidheid, burn-out).

Daarnaast willen we verder inzetten op de kwaliteit van de tolken VGT. We willen daarom graag een kwaliteitsregister oprichten, zoals ook o.a. in Nederland bestaat. Ook willen we graag het Beroepskwalificatiedossier (BKD) terug op tafel leggen. Zo kunnen we ons beroep correct inschalen en kunnen de bestaande opleidingen verder verbeterd worden, zodat de kwaliteit van de afstuderende tolken optimaal is.

Hieronder zetten we de voornaamste redenen van het tolkentakort op een rijtje:

- het aantal tolken in hoofdberoep is te beperkt om aan de stijgende vraag te voldoen;
- tolken die in bijberoep werken zijn minder flexibel inzetbaar;
- regio's in Vlaanderen waar geen/minder tolken wonen, worden minder bediend o.a. omdat de reistijd van de tolken niet vergoed wordt;
- er wordt geen extra vergoeding voorzien voor tolken die in het weekend, op feestdagen of 's nachts werken;
- er wordt geen extra vergoeding voorzien voor voorbereidingstijd van tolkopdrachten;
- minder tolken studeren af omdat de toekomstperspectieven niet gunstig zijn;
- tolkgebruikers stellen hoge eisen aan de tolken (vb tolken voor specifieke settings zoals universiteit, overheid, tolken van/naar andere talen,...).

3. ACTIEPUNTEN EN AANBEVELINGEN

- verhoging van het basisloon van tolken VGT;
- extra vergoeding voor tolkopdrachten tijdens het weekend, feestdagen, 's nachts;
- vergoeding van de voorbereidingstijd;
- verhoging van de kilometervergoeding, inclusief een reistijdvergoeding;
- verbetering van het statuut naar een volwaardig zelfstandigenstatuut;
- indienen van het Beroepskwalificatiedossier (BKD);
- oprichten van een kwaliteitsregister voor tolken VGT.

Als BVGT willen we ons beroep op een professionele manier uitvoeren, zodat we een correcte en kwalitatieve dienstverlening kunnen aanbieden aan dove en niet-dove tolkgebruikers in Vlaanderen. De knelpunten die we in dit memorandum aangehaald hebben, zorgen er echter voor dat deze professionaliteit nog steeds geen realiteit is. Toch geloven we er sterk in dat we door middel van overleg en samenwerking met de betrokken overheidsdiensten en partners deze knelpunten kunnen wegwerken.

Wij hopen u alvast persoonlijk te mogen ontmoeten om onze visie en aanbevelingen op een constructieve manier te kunnen toelichten.

VZW BVGT

Beroepsvereniging Vlaamse Gebarentaal Tolken

Ondernemingsnummer: 473893005

Contactpersoon: Eline Devoldere - voorzitter BVGT

Mail: voorzitterbvgt@gmail.com

bvgtolken@gmail.com

